

תָּאנָא, בְּהוּא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּלִימוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
בְּגוּוּנָא דְלַעִילָא, כְּמַה דְאֻקִּימָנָא, דְכַתִּיב,
 (שמות טו) **וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּימ עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם**
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגו'. וְאֶתְתַּקַּף אֵילָנָא קַדִּישָׁא,
בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין, בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא. וְאֶתְתַּקַּף
בְּשִׁבְעִין עַנְפִין, וְכֹלָא כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא, נְטִיף מְלָא קַדִּישָׁא, מַעַתִּיקָא
סְתִימָאָה, וּמְלִיא לְרִישֵׁיהּ דְזַעִיר אַנְפִּין,
אַתְר דְאֻקְרִי שָׁמַיִם. וּמַהְהוּא מְלָא דְנִהוּרָא עֲלָאָה
קַדִּישָׁא, הָוָה נָגִיד וְנַחִית מָנָא לְתַתָּא. וְכֵד הָוָה
נַחִית, הָוָה מִתְפָּרֵשׁ גְּלִידִין גְּלִידִין, וְאֻקְרִישׁ לְתַתָּא.
הָדָא הוּא דְכַתִּיב דֵּק כַּפּוֹר עַל הָאָרֶץ.

כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, נִפְקִי וְלֻקְטִי, וּמְבָרְכָאן
שְׁמָא קַדִּישָׁא עָלֵיהּ. וְהָוּא מָנָא, הָוָה סְלִיק

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נְטִיף מַל קְדוּשׁ מְהַעֲתִיק
 הַנְּסֻתָר, וּמְלָא אֶת רֵאשׁוֹ שֶׁל זַעִיר
 אַנְפִּין, מְקוּם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם. וּמֵאוֹתוֹ מַל
 שֶׁל אֹר עֲלוּן קְדוּשׁ הִיָּה שׁוֹפֵעַ וְיוֹרֵד מִן
 לְמַטָּה, וּכְשֶׁהִיָּה יוֹרֵד, הִיָּה נִפְרֵד גְּלִידִים
 גְּלִידִים, וְנִקְרָשׁ לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב דֵּק
 כַּפּוֹר עַל הָאָרֶץ.

כָּל אוֹתָם בְּנֵי אֲמוּנָה יוֹצֵאִים וְלֻקְטִים,

שְׁנֵינּוּ, בְּשַׁעָה הֵיא נִשְׁלָמוּ יִשְׂרָאֵל
 לְמַטָּה כְּדִנְמָא שֶׁל מַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנַג,
 שְׁכַתוֹב (שמות טו) **וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם**
שְׁתֵּימ עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים
וְגו'. וְהִתְחַזַּק הָאֵילָן הַקְּדוּשׁ בְּשָׁנִים עֶשֶׂר
תְּחוּמִים, בְּאַרְבַּעַה אַדְרֵי הָעוֹלָם,
וְהִתְחַזַּק בְּשִׁבְעִים עַנְפִים, וְהַכֹּל כְּדִנְמָא
שֶׁל מַעְלָה.

רִיחֵן דְּכָל בּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֵן, דִּהָא בֵּיה
אֲתַמְשֵׁךְ וְנַחִית לְתַתָּא. שׁוּיָה לְקַמִּיָּה, בְּכָל טַעְמָא
דְּאִיתוּ בְּעֵי, הָכִי טַעִים לִיָּה, וּמְבַרְךְ לְמַלְכָּא
קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

וּבְדִין מִתְבָּרַךְ בְּמַעֲוֵי, וְהוּהּ מִסְתַּבֵּל וַיֵּדַע לְעֵילָא,
וְאִסְתְּכִי בְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וְעַל דָּא אֶקְרוּן דּוּר
דְּעָה. וְאֵלִין הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְלַחֹן אֲתִיְהִיבַת
אֲזִרְיָתָא לְאִסְתַּבְּלָא בָּהּ, וְלִמְנַדַּע אֲרַחָא.

וְאִינּוֹן דְּלֹא אֲשַׁתְּכְּחוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, מַה כְּתִיב
בְּהוּ, (במדבר יא) שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ. מָאִי שָׁטוּ.
שְׁטוּתָא הוּוּ נִסְבִּי לְגִרְמִיָּהוּ, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ בְּנֵי
מְהִימְנוּתָא. מַה כְּתִיב בְּהוּ. וְטַחְנוּ בְּרַחִים אִו דְּכוּ
בְּמַדּוּכָה וְגו'. מָאֵן אֲטַרַח (דף ט"ג ע"א) לֹוֹן כָּל תַּאי. אֶלָּא
דְּאִינּוֹן לֹא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

לשון הקודש

אָמוּנָה, וְלָהֶם נִתְּנָה תּוֹרָה לְהַסְתַּבֵּל בָּהּ
וְלַדַּעַת דְּרַבִּיָּהּ.

וְאוֹתָם שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּנֵי אָמוּנָה, מַה
כְּתוּב בְּהֶם? (במדבר יב) שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ.
מַה זֶה שָׁטוּ? שְׁטוּתָא הֵינּוּ לֹוֹקְחִים לְעַצְמָם,
מִשׁוּם שְׁלֹא הֵינּוּ בְּנֵי אָמוּנָה. מַה כְּתוּב
בְּהֶם? וְטַחְנוּ בְּרַחִים אִו דְּכוּ בְּמַדּוּכָה וְגו'.
מִי הַטְּרִיחַ אוֹתָם לְכָל זֶה? אֶלָּא שְׁהֶם
לֹא הֵינּוּ בְּנֵי אָמוּנָה.

וּמְבַרְכִים עָלֵינוּ אֵת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְאוֹתוֹ
מִן הַיָּהּ מַעְלָה רִיחוֹת שֶׁל כָּל הַבְּשָׂמִים
שֶׁל גֵּן עֵדֵן, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ וַיֵּרֵד
לְמַטָּה. שֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו, וּבְכָל טַעֵם
שֶׁרָצָה – הֵיךְ טוֹעֵם אוֹתוֹ, וּמְבַרְךְ אֵת
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וְאִזּוּ מִתְבָּרַךְ בְּמַעֲוֵי, וְהֵיךְ מִסְתַּבֵּל וַיֵּדַע
לְמַעְלָה, וּמִסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָה הָעֲלִיּוּנָה, וְעַל
זֶה הֵיךְ נִקְרָא דּוּר דְּעָה. וְאֵלָה הֵינּוּ בְּנֵי

בְּגִזְוֹנָא דָּא, אֵינִין דְּלֹא מְהִימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא, לֹא בְּעָאן לְאַסְתַּכְּלֵא בְּאַרְחוּי,
וְאֵינִין בְּעָאן לְאַטְרַחָא גְרַמְיִיהוּ כֹּל יוֹמָא בְּתַר
מִזְוֹנָא, יִמָּא וְלִילֵי, דְּלִמָּא לֹא סָלִיק בִּידֵייהוּ פְּתָא
דְּנִהמָא. מָאן גָּרִים לֹון הָא. בְּגִין דְּלֹאוּ אֵינִין בְּנֵי
מְהִימְנוּתָא. אוּף הָכָא, שְׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ, שְׁטוּ
בְּשִׁטוּתָא דְּגְרַמְיִיהוּ, וּבְעָאן לְאַטְרַחָא עָלֵיהּ, הָדָא
הוּא דְּכִתִּיב, וְטַחְנוּ בְּרַחֲמִים. בְּתַר כֹּל טְרַחָא דָּא,
לֹא סָלִיק בִּידֵייהוּ, אֶלָּא דְּכִתִּיב וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם
לְשֵׁד הַשָּׁמֶן. וְלֹא יִתִּיר. מָאן גָּרִים לֹון הָא, בְּגִין
דְּלֹא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאן לְשֵׁד הַשָּׁמֶן. אֵיכָא דְּאָמְרֵי,
דְּלִישׁ בְּמִשְׁחָא, כְּתַרְגוּמוֹ. וְאֵיכָא דְּאָמְרֵי,
מַה הַשֵּׁד אֶתְחַזֵּר לְכַמְהָ גִּזְוִינִין, אוּף מָנָא, אֶתְחַזֵּר
לְכַמְהָ גִּזְוִינִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְשֵׁד הַשָּׁמֶן,
יִנְיָקָא דְּמִשְׁחָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְרוֹצִים לְהַטְרִיחַ עָלֵינוּ. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְטַחְנוּ
 בְּרַחֲמִים. אַחַר כָּל הַטְרַחָה הַזֹּאת לֹא עָלָה
 בִּידֵיהֶם, אֶלָּא שְׂכַתוּב וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם
 לְשֵׁד הַשָּׁמֶן, וְלֹא יוֹתֵר. מִי גָרַם לָהֶם אֶת
 זֶה? מִשּׁוֹם שֶׁלֹא הָיוּ בְּנֵי אֱמוּנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה זֶה לְשֵׁד הַשָּׁמֶן? יֵשׁ
אוֹמְרִים, שֶׁהָיָה נְלוּשׁ בְּשָׁמֶן כְּתַרְגוּמוֹ.

כִּמּוֹ זֶה אוֹתָם שֶׁלֹא מְאִמִּינִים
 בְּקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא רוֹצִים לְהַסְתַּכְּלֵל
 בְּדַרְכֵינוּ, וְהֵם רוֹצִים לְהַטְרִיחַ אֶת עַצְמָם
 כֹּל יוֹם אַחַר מִזְוֵן יוֹם וְלִילָה, אוֹלֵי לֹא
 יַעֲלֶה בְּיָדָם פֶּת לָהֶם. מִי גָרַם לָהֶם אֶת
 זֶה? מִשּׁוֹם שֶׁאֵינָם בְּנֵי אֱמוּנָה. אֵיךְ כָּאן,
 שְׁטוּ וְלִקְטוּ - שְׁטוּ בְּשִׁטוּת שֶׁל עַצְמָם,

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לָפִי אָכְלוּ לָקְטוֹ. וְכִי מָאן
 דְּאָכִיל קַמְעָא, לָקִיט קַמְעָא, וּמָאן דְּאָכִיל
 יַתִּיר, לָקִיט יַתִּיר, וְהָא כְּתִיב לֹא הֶעֱדִיף הַמֶּרְכָּבָה
 וְהַמְמַעֵיט לֹא הֶחְסִיר. אֵלָּא לְפֻּם אֵינוֹן דְּאָכְלִין
 לָקְטִין. מִשְׁמַע אָכְלוּ, מָאן דְּהוּא אָכִיל לֵיהּ, וּבְגִינֵי
 כֶּךָ לֹא כְּתִיב אָכִילְתוּ.

מָאן קָא מִיִּירִי. אַחִיד בַּר נָשׁ בְּעַבְדָּא, אוּ
 בְּאַמְתָּא, וְאָמַר דְּהוּא דִּילֵיהּ. אַתָּא חֲבֵרִיהּ,
 וְאָמַר, הֵאֵי עַבְדָּא דִּילִי הוּא. קָרִיבוּ לְקַמִּיהּ דְּמֹשֶׁה
 לְדִינָא, אָמַר לוֹן כַּמָּה נַפְשָׁן בְּבֵיתְךָ, וְכַמָּה נַפְשָׁן
 בְּבֵיתִיהּ דְּדִין, אָמַר כֶּךָ וְכֶךָ. וְהוּא שְׁעֵתָא אָמַר
 לוֹן מֹשֶׁה, לָקְטוּ מֶחֶר, וְכָל חַד מִנֵּיכּוֹן יִיתִי לְנַפְאֵי.
 לְמֶחֶר, נַפְקוּ וְלָקְטוּ, וְאַתֵּיִן קָמִי מֹשֶׁה, שְׁוֹיִין קָמִיהּ
 מְנָא, הָוּה מְדִיד לֵיהּ. אִי הוּא עַבְדָּא דְּדִין, אֲשַׁבַּח

לשון הקודש

ומשום כֶּךָ לא כתוב אָכִילְתוּ.
 מה זה אומר? אֲחִיד בַּר נָשׁ בְּעַבְדָּא אוּ
 בְּאַמְתָּא וְאָמַר דְּהוּא שְׁלִי. בַּא חֲבֵרוּ
 וְאָמַר: עַבְדָּא זֶה הוּא שְׁלִי! קָרְבוּ לְפָנֵי
 מֹשֶׁה לְדִין. אָמַר לָהֶם: כַּמָּה נַפְשׁוֹת
 בְּבֵיתְךָ, וְכַמָּה נַפְשׁוֹת בְּבֵיתִי שֶׁל זֶה?
 אָמַר כֶּךָ וְכֶךָ. וְאַתָּה שְׁעָה אָמַר לָהֶם
 מֹשֶׁה: לָקְטוּ מֶחֶר, וְכָל אַחַד יָבֵא אֵלָי.
 לְמֶחֶר יֵצְאוּ וְלָקְטוּ, וּבָאוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה.
 שָׁמוּ לְפָנָיו אֶת הַמֶּן, וְהָיָה מוֹדֵד אוֹתוֹ.

וַיֵּשׁ אומרים, מה השָׁד מִתְהַפֵּף לְכַמָּה
 גִּנְיִים, אִף הַמֶּן מִתְהַפֵּף לְכַמָּה גִּנְיִים.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְשַׁד הַשְּׁמֶן – יִנְיֶקֶת
 הַשְּׁמֶן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לָפִי אָכְלוּ לָקְטוּ
 – וְכִי מִי שְׁאוּכַל מַעֵט לֹקֵט מַעֵט, וּמִי
 שְׁאוּכַל יוֹתֵר לֹקֵט יוֹתֵר? וְהָרִי כְּתוּב לֹא
 הֶעֱדִיף הַמֶּרְכָּבָה וְהַמְמַעֵיט לֹא הֶחְסִיר?
 אֵלָּא לְפִי אוֹתָם שְׁאוּכְלִים, לֹקְטִים.
 מִשְׁמַע אָכְלוּ – מִי שְׁהָיָה אוֹכֵל אוֹתוֹ.

הַהוּא עוֹמְרָא דְעֵבְדָא, בְּהַאי מְנָא. דְּהָא חַד עוֹמְרָא
 לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיהּ. מְדִיד לְדִין, וְאַשְׁתַּכַּח
 חֶסְרָא, הַהוּא מִיכְלָא דְעֵבְדָא, בְּהַהוּא מְנָא דִּילֵיהּ,
 וְחַד עוֹמְרָא לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתִיהּ. אָמַר עֵבְדָא
 דְּדִין הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקַטְמוּ
 וְכְתִיב עֹמֵר לְגִלְגֻלַת מִסְפַּר נַפְשֵׁיכֶם.

אָמַר ר' (נ"א י"סא) חֵיָא, כְּתִיב, (שמות טז) עָרַב וַיִּדְעֶתֶם
 כִּי יי' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבִקֵּר
 וַרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי'. עָרַב וַיִּדְעֶתֶם, בְּמַאי יִגְדְּעוּן.
 אֲלֵא הָכִי תֵאנָא, בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא אֲשֶׁתְּכֶחוּ
 נִימוּסֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּצַפְרָא, אֲתֵעַר חֶסֶד
 בְּעֵלְמָא. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאַקְרִי עָרַב, תְּלִיָא דִינָא
 בְּעֵלְמָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְבִגְיֵי כֶּף, יִצְחָק תִּקְוֵן
 תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. (פ"א ק"א מ"ב) וְעַל דָּא, עָרַב וַיִּדְעֶתֶם,

לשון הקודש

וַיִּדְעֶתֶם כִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם וּבִקֵּר וַרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'. עָרַב
 וַיִּדְעֶתֶם, בְּמַה יִּגְדְּעוּ? אֲלֵא כֶּף שְׂגִינּוּ,
 בְּכָל יוֹם וַיּוֹם נִמְצְאוּ הַנְּהַגוֹת הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא - בְּבִקְר הַתְּעוֹרֵר חֶסֶד
 בְּעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּקְרָא עָרַב, תְּלִוּי
 הַדִּין בְּעוֹלָם, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ שְׁלֹכֵן יִצְחָק
 תִּקְוֵן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. וְמַה זֶה אוֹמְרוּ וְעַל זֶה
 עָרַב וַיִּדְעֶתֶם. בְּשִׁמְתְּעוֹרֵר דִּין בְּעוֹלָם,

אִם אוֹתוֹ עֵבֶד שֶׁל זֶה - מְצָא אֶת אוֹתוֹ
 הָעֹמֵר שֶׁל הָעֵבֶד בְּמֵן הַזֶּה, שְׁהָרִי עֹמֵר
 אֶחָד לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתוֹ. מְדִד לְזֶה
 - וְנִמְצָא חֶסֶר אוֹתוֹ מֵאֲכַל הָעֵבֶד בְּמֵן
 שְׁלוֹ, וְעֹמֵר אֶחָד לְכָל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִבֵּיתוֹ.
 אָמַר וּפְסֻק: הָעֵבֶד שֶׁל זֶה הוּא! זֶה הוּא
 שֶׁכְּתוּב אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקַטְמוּ. וְכְתוּב
 עֹמֵר לְגִלְגֻלַת מִסְפַּר נַפְשֵׁיכֶם.
 אָמַר רַבִּי (י"סא) חֵיָא, כְּתוּב עָרַב

כִּד אֶתְעַר דִּינָא בְּעֶלְמָא, תַּנְדְּעוּן, דְּבַהֲהוּא דִּינָא
אֶפִּיק יי' יִתְכוּן מִמְצָרִים. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד
יי' דְּהָא בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֶתְעַר חֶסֶד בְּעֶלְמָא וַיִּתֵּן
לָכֵן לְמִיכַל.

ר' חֵיָא אָמַר אֵיפְכָא, מַה כְּתִיב לְעִילָא, בְּשַׁבְתֵּנוּ
עַל סִיר הַבָּשָׂר וְגו'. בֵּיה שַׁעְתָּא, אֶתְעַר עָרַב,
דְּהָהוּא זְמַנָּא דְאֶתְעַר דִּינָא, אֶתְעַר נָמִי חֶסֶד
בְּעֶלְמָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּדְעַתֶּם כִּי יי' הוֹצִיא
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. תַּנְדְּעוּן הֵהוּא חֶסֶד דְּעַבַד
עִמְכוּן, בְּזְמַנָּא דְדִינָא וְאֶפִּיק יִתְכוּן מֵאֶרְעָא
דְּמִצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי', כְּבוֹד יי' הָא
יִדְיע. וְכָל כֵּךְ לָמַח. בְּשִׁמוּעַ יי' אֶת תְּלַנּוּתִיכֶם וְגו'.
אָמַר ר' יִיסָא, לָא שְׁנֵי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נִימוּסוּי,
פֶּר דְּאִינוּן חֵיִיבֵי עֲלָמָא שְׁנַיִן לֹון, וּמַהֲפִי
רַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמַה דְאֶתְמַר.

לשון הקודש

זהו שכתוב וידעתם כי ה' הוציא אתכם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. תִּדְעוּ אוֹתוֹ חֶסֶד שַׁעֲשֵׂה
עִמְכֶם בְּזִמְנֵי הַדִּין וְהוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה',
כְּבוֹד ה' הִרִי יְדוּעַ, וְכָל כֵּךְ לָמַח? בְּשִׁמְעַ
ה' אֶת תְּלַנּוּתִיכֶם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, לֹא מְשַׁנָּה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּהַגוּתוֹי, רַק שְׂאוֹתֶם

תִּדְעוּ שְׂבֹאוֹתוֹ דִּין הוֹצִיא אֶתְכֶם ה'
מִמִּצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה',
שְׁהִרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן מִתְעוֹרֵר חֶסֶד וַיִּתֵּן
לָכֵן לְאֹכַל.

רַבִּי חֵיָא אָמַר הַהֲפִךְ. מַה כְּתוּב
לְמַעַלְהָ? בְּשַׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבָּשָׂר וְגו'.
בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהַ הַתְּעוֹרֵר עָרַב. שְׂאוֹתוֹ זְמַן
שְׂמִתְעוֹרֵר דִּין, מִתְעוֹרֵר גַּם חֶסֶד בְּעוֹלָם.

תָּאֲנִי ר' אֶלְעָזָר, מֵהָאֵי מָנָא זְמִינִין צְדִיקָיָא
 לְמִיכַל לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאֵי תִימָא בְּהָאֵי
 גְּזוּנָא. לָא. אֶלָּא יַתִּיר, דְּלֹא הָוָה בֵּן לְעֵלְמִין. מָאֵי
 אִיהוּ. בְּמָה דְאֻקְיָמָנָא דְכְּתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם
 יי' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וְכְתִיב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָהּ
 אֱלֹהִים זֹולְתָךְ וְגו'.

רְאוּ כִי יי' נָתַן לָכֶם הַשְּׁבֵת. (שמות טז) ר' חֲזַקְיָה פְּתַח
 (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךְ יי'.
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת סָתָם, וְלֹא פָּרִישׁ מָאן אָמְרוּ. אֶלָּא
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, דְּזְמִינִין (דף ט"ג ע"ב) כָּל בְּנֵי עֵלְמָא
 לְמִימַר, דְּזִמְיִן הָאֵי שִׁיר לְמִימְרִיהּ לְדָרֵי עֵלְמָא.

וּמָאֵי הוּא מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךְ. הָכִי תָאנָא, כָּל
 מָאן דְּמַצְלִי צְלוֹתָא קָמִי מְלַבָּא קְדִישָׁא,
 בְּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוֹתִיָּהּ, וְלַצְלָאָה מַעַמְקָא דְלַבָּא, בְּגִין

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

רְאוּ כִי ה' נָתַן לָכֶם הַשְּׁבֵת. רְבִי חֲזַקְיָה
 פְּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים
 קְרֵאתִיךְ ה'. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, סָתָם וְלֹא
 פָּרִישׁ מִי אָמְרוּ. אֶלָּא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
 שְׁעֵתִידִים לֹמַר כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁעֵתִיד
 הַשִּׁיר הַזֶּה לְהֵאמֹר אוֹתוֹ לְדוֹרוֹת עוֹלָם.
 וּמַהוּ מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךְ? כָּךְ שְׁנִינּוּ,
 כָּל מִי שְׁמַתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ
 הַקֹּדֶשׁ, צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ וְלְהַתְפַּלֵּל

הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם מְשָׁנִים אוֹתָם
 וּמְהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין, כְּמוֹ שְׁנַתְפָּאֵר.
 שְׁנָה רְבִי אֶלְעָזָר, מֵהַמֶּזֶן הַזֶּה עֲתִידִים
 הַצְדִּיקִים לְאָכַל לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִם
 תֹּאמַר כְּמוֹ זֶה? לֹא! אֶלָּא יוֹתֵר. שְׁלֹא
 הִיךְ כָּךְ לְעוֹלָמִים. מַהוּ? כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ
 שְׁכַתּוֹב (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ, וְכַתּוּב (ישעיה סב) עֵינַי לֹא רָאִיתָהּ
 אֱלֹהִים זֹולְתָךְ וְגו'.

דִּישַׁתְּבַח לְבִיּוֹת שְׁלִים בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְיִכְוִין
 לְבָא וְרַעוּתָא. וְכִי אָמַר דְּוֹד הָכִי, וְהָא כְּתִיב,
 (תהלים קיט) בְּכָל לְבִי דְרַשְׁתִּידָּהּ. וְדָא קָרָא סְגִי, מָא
 בְּעֵי מַמְעַמְקִים.

אֵלָא הָכִי תָאנָא, כָּל פֶּר נֶשׁ דְּבְעֵי בְּעוּתִיהָ קָמִי
 מִלְבָּא, בְּעֵי לְבִיוֹנָא דַּעְתָּא (נ"א לְבָא) וְרַעוּתָא,
 מַעֲקָרָא דְכָל עֲקָרִין, לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מַעֲמָקָא
 דְּבִירָא, (נ"א דְכָלָא) בְּגִין דִּינְגִיד בְּרַכָּאן מַמְבּוּעָא דְכָלָא.
 וְכִי הוּא. תְּהוּא אֲתֵר דִּנְפִיק מִנִּיהָ, וְאַשְׁתְּבַח
 מִנִּיהָ, תְּהוּא נְהָר, דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן.
 וְכְתִיב (תהלים מו) נָהָר פְּלַגָּיו יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים. וְדָא
 אֲקָרִי מַמְעַמְקִים. עֲמָקָא דְכָלָא, עֲמָקָא דְבִירָא,
 דְּמַבּוּעִין נְפָקִין וְנִגְדִין לְבְּרַכָּא כְלָא. וְדָא הוּא
 שְׂרוּתָא לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מַעֲלָא לְתַתָּא.

לשון הקודש

שִׁישְׁפִיעַ בְּרִכּוֹת מַמְעַמְקִין שֶׁל הַכֹּל,
 וּמַהוּ? אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁישְׁפִיעַ מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא
 מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ נְהָר, שְׂכָתוֹב (בראשית ב) וְנָהָר
 יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְכְתוּב (תהלים מו) נָהָר פְּלַגָּיו
 יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים. וְזֶה נִקְרָא
 מַמְעַמְקִים. עֲמָק הַכֹּל, עֲמָק הַבְּאֵר
 שֶׁמַּעֲיֵנֹת יוֹצְאִים וְשׁוֹפְעִים לְבְּרַךְ אֶת
 הַכֹּל, וְזוֹהִי הִרְאֵשִׁית לְמִשְׁךְ בְּרִכּוֹת
 מַמְעַלָּה לְמַטָּה.

מַעֲמָק הַלֵּב כְּדִי שִׁישְׁפִיעַ לְבוֹ שְׁלֵם עִם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִכְוִין לֵב וְרַעוּן. וְהָאִם
 דְּוֹד אָמַר כֶּךָ, וְהִרִי פְתוּב בְּכָל לְבִי
 דְרַשְׁתִּידָּהּ, וּפְסוּק זֶה מַסְפִּיק? מַה צְרִיךְ
 מַמְעַמְקִים?

אֵלָא כֶּךָ שְׁנִינּוּ, כָּל אָדָם שֶׁמִּבְּקֵשׁ
 בְּקִשְׁתּוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, צְרִיךְ לְכוּן דַּעְתּוֹ
 (לבו) וְרַעוּנוֹ מַעֲקָר שֶׁל כָּל הָעֲקָרִים לְמִשְׁךְ
 בְּרִכּוֹת מַעֲמָק הַבְּאֵר (של הכל), כְּדִי

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָהּ, בַּד עֵתִיקָא סְתִימָא דְכָל
 סְתִימִין, בְּעֵי לְזַמְנָא בְּרַבָּאן לְעֵלְמִין, אֲשֶׁרִי
 כִּלְא, וְאֶבְלִיל כִּלְא, בְּהֵאֵי עֵמִיקָא עֲלָאָה, וּמַהֲכָא
 שְׂאִיב וְאֶתְנַגֵּיד בִּירָא (נ"א גְּהָרָא) דְנִתְחַלִּין וּמְבוּעִין
 אֶתְנַגֵּידוּ מֵינִיה, וּמִתְשַׁקֵּיין מֵינִיה בְּלֵהוּ. וּמֵאן דְמִצְלִי
 צְלוּתִיה, בְּעֵי לְכַוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא, לְאִמְשַׁכָּא
 בְּרַבָּאן מִהֵהוּא עֵמִיקָא דְכִלְא, בְּגִין דִּיתְקַבֵּל
 צְלוּתִיה, וְיִתְעַבֵּיד רַעוּתִיה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד
 בִּקְר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
 מִתְבָּרַךְ עֲלֵמָא מִהֵהוּא יוֹמָא עֲלָאָה, דְהָא כָּל
 שְׂיִתָּא יוֹמִין מִתְבָּרַכָּאן מִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְכָל יוֹמָא
 יְהִיב מִהֵהוּא בְּרַכָּה דְקַבֵּיל בְּהֵהוּא יוֹמָא דִּילִיָּהּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שֶׁתְּתַקַּבֵּל תְּפִלָּתוֹ וְיַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ.
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ
 עַד בִּקְר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל יוֹם וְיוֹם
 מִתְבָּרַךְ הָעוֹלָם מֵאוֹתוֹ יוֹם הָעֲלִיּוֹן,
 שְׁהָרִי כָּל שְׁשַׁת הַיָּמִים מִתְבָּרְכִים מִיוֹם
 הַשְּׁבִיעִי, וְכָל יוֹם נוֹתֵן מֵאוֹתָהּ בְּרַכָּה
 שְׁקַבֵּל מֵאוֹתוֹ יוֹם שְׁלוֹ.
 וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָהּ, בְּשֶׁהֲעֵתִיק, נִסְתָּר שֶׁל
 הַנְּסֻתָּרִים, רוּצָה לְזַמֵּן בְּרַכּוֹת לְעוֹלָמוֹת,
 מִשְׁרָה אֶת הַכֹּל, וּמִכְלִיל אֶת הַכֹּל
 בְּעֵמֶק הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, וּמִכָּאן שׂוֹאֵב וְנִשְׁפָּע
 בְּאֵר (גְּהָר) שְׁנַחֲלִים וּמַעֲיִנּוֹת נִשְׁפָּעִים
 מִמֶּנּוּ, וְכֻלָּם נִשְׁקִים מִמֶּנּוּ. וּמִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל
 תְּפִלָּתוֹ, צָרִיךְ לְכוּן לְבוֹ וְרְצוֹנוֹ לְמִשְׁךָ
 בְּרַכּוֹת מֵאוֹתוֹ עֵמֶק שֶׁל הַכֹּל בְּדִי

בְּקָר. מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא יְהִיב, וְלֹא יוֹזִיף
 יוֹמָא דָּא לְחֻבְרִיה, אֶלָּא כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט
 בְּלַחְדוּי, בְּהֵוֹא יוֹמָא דִּילִיה. דְּהָא לָּא שְׁלִיט
 יוֹמָא בְּיוֹמָא דְחֻבְרִיה.

בְּגִינֵי כֶּךָ, כָּל אֵינִין (נ"א אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבְּרָךְ
 מִהֵוֹא יוֹמָא עַלְמָה יוֹמָא שְׁבִישְׁעָה וּמִתְבְּרָכִין כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד וְחַד
 בְּלַחְדוּי וְכָל יוֹמָא יְהִיב בְּיוֹמָא דִּילִיה מִהֵוֹא בְּרַכָּה דְקַבִּיל מִהֵוֹא יוֹמָא עַלְמָה וְעַל
 דָּא מִשְׁחָ אָמַר אִישׁ אֵל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר דְּהָא לָּא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְלֹא דִּילִיה
 וְכָל אֵינִין) **חֲמִשָּׁא יוֹמִין שְׁלִיטִין בְּיוֹמֵיהוּ, וְאַשְׁתַּבַּח**
בֵּיה, מַה דְקַבִּילוּ, וְיוֹמָא שְׁתִּיתָא אֲשֶׁתַּבַּח בֵּיה
יִתִיר. וְאַזְלָא הָא, כְּהָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאי
דְּכֹתִיב יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְלֹא אֶתְמַר חָכִי בְּכָל שְׁאָר
יוֹמִין. אֶלָּא חָכִי אוֹקְמוּה, הַשְּׁשִׁי. דְּאַזְדִּיזְנָא (דְּאַזְדִּיזְנָא)
בֵּיה מְטֵרוֹנִיתָא. לְאַתְקִנָּא פְתוּרָא לְמַלְכָא, וּבְגִין
כֶּךָ, אֲשֶׁתַּבַּחוּ בֵּיה תִרִין חוֹלְקוֹן, חַד לְיוֹמֵיה, וְחַד
לְתַקוּנָא, בְּחֻדְוֹתָא דְמַלְכָא בְּמְטֵרוֹנִיתָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

ממנו עד בקר, שהרי לא שולט יום ביום שלא שלו, וכל אותם
 חמשה ימים שולטים בימים שלכם, ונמצא בו מה שקבלו, וביום הששי
 נמצא יותר. וזה הולך בפני מה שאמר
 רבי אלעזר, מה שכתוב יום הששי ולא
 נאמר כך בכל שאר הימים – אלא כך
 פרשה, הששי – שהזדווגה (שהזדווגה) בו
 הגבירה להתקין שלחן למלך. ולכן

עד בקר. מה הטעם? כדי שלא יתן ולא
 ילוה יום זה לחברו, אלא כל אחד ואחד
 שולט לבדו באותו יום שלו, שהרי לא
 שולט יום ביום של חברו.

משום כך כל אותם (אמר רבי יהודה, כל יום ויום
 מתברך מאותו יום עליו, יום השביעי, ומתברכים כל ששה
 הימים כל אחד ואחד בפני עצמו, וכל יום נותן ביום שלו מאותה
 ברכה שקבל מאותו יום עליו, ועל זה אמר משה, איש אל יותר

וְהָיָה לַיְלִיָּא, הַדְּוֹוָתָא דְמִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא,
 וְזוּוּנָא דְלַהוֹן, וּמִתְבְּרָכָאן כָּל שִׁיתָא
 יוֹמִין, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי. בְּגִין כֵּךְ, בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְסִדְרָא פְתוּרִיה בְּלִילִיָּא דְשַׁבְּתָא, בְּגִין דְשִׁאֲרֵי
 עֲלִיה בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא, וּבְרַכָּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח עַל
 פְתוּרָא רִיקְנִיָּא, (וְהָיָה לַיְלִיָּא חֲדוּתָא דְמִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא וְזוּוּנָא דְלַהוֹן)
 בְּגִין כֵּךְ, תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים דִּידְעִין רָזָא דָּא, וְזוּוּנָא
 דְלַהוֹן מְעַרְב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת.

רְאוּ כִּי יִי נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת, מָאֵי שַׁבַּת. יוֹמָא
 דְבִיָּה נִיחִין שְׁאָר יוֹמִין, וְהוּא כְּלָלָא דְכָל
 אֲיִנוּן שִׁיתָא אַחֲרָנִין, וּמַנִּיָּה מִתְבְּרָכִין. רַבִּי יִיסָא
 אָמַר, וְכֵן נָמִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי שַׁבַּת, בְּגִין
 דְאִיְהִי בַת זוּגוּ, וְדָא הִיא כְּלָה. דְכָתִיב (שְׁמוֹת לֵא)
 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. לָכֶם וְלֹא

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

זֶה, וְזוּוּנָם מְעַרְב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת.
 רְאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת. מַה זֶה
 שַׁבַּת? יוֹם שָׁבוּ נְחִים שְׁאָר הַיָּמִים, וְהוּא
 כְּלָל שֶׁל כָּל אוֹתָם שֵׁשֶׁת הָאַחֲרִימ, וּמַמְנֵוּ הֵם מִתְבְּרָכִים. רַבִּי יִיסָא אָמַר,
 וְכֵן גַּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת שַׁבַּת,
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא בַת זוּגוּ, וְזוּוּהִי כְּלָה,
 שַׁבְּתוּב (שְׁמוֹת לֵא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי
 קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. לָכֶם וְלֹא לְשְׁאָר הָעַמִּים.

נִמְצְאוּ בּוֹ שְׁנֵי חֲלָקִים – אֶחָד לְיוֹמוֹ,
 וְאֶחָד לְתַקוּן בְּשִׁמְחַת הַמַּלְאָךְ בְּגִבְרִיה.
 וְאוֹתוֹ לִילָה שִׁמְחַת הַגְּבִירָה בְּמַלְאָךְ
 וְזוּוּנָם, וּמִתְבְּרָכִים כָּל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד לְבִדּוֹ, וְלָכֵן צְרִיךְ אָדָם לְסִדֵּר
 שְׁלַחְנוּ בְּלִיל הַשַּׁבָּת, כְּדֵי שִׁיִּשְׁרוּ עֲלֵיו
 בְּרַכּוֹת מְלַמְעֵלָה, וּבְרַכָּה לֹא נִמְצְאת עַל
 שְׁלַחֵן רִיק. וְאוֹתוֹ לִילָה שִׁמְחַתָּה שֶׁל הַגְּבִירָה בְּמַלְאָךְ
 וְזוּוּנָם לָכֵן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שִׁיּוֹדְעִים סוּד

לְשָׂאָר עַמּוּן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לא) בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדָא הִיא אַחְסָנַת יְרוּתַת עַלְמוּן
לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, כְּתִיב (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשִּׁבְתָּ
רַגְלֶךָ וְגו' וּבֹאֲתִירִיה אֹקִימָנָא מְלִי.

כְּתִיב אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.
מִמְּקוֹמוֹ. תַּנִּינֵן, מִתְּהוּא מָקוֹם דְּאֲתַחֲזִי
לְמַהֲךָ. וְרָזָא דְּמַלְּהָ דְּכְּתִיב, (יחזקאל ג) כָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ
מִמְּקוֹמוֹ, וְדָא אִיהוּ מָקוֹם. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּכְּתִיב,
(שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת
קֹדֶשׁ הוּא. אֲתָר יְדִיעָא קַרִינֵן לִיה מָקוֹם
דְּאֲשֶׁתְּמוֹדְעָא יִקְרָא עַלְאָה.

וּבְגִין כַּךְ, אֲזַהְרִיתָא לְבַר נָשׁ, דְּקָא מִתְּעַטְרָא
בְּעֵטוֹרָא קַדִּישָׁא דְּלַעִילָא, דְּלֹא יִפּוֹק מִנִּיהּ
בְּבוּמִיהּ מִלּוּלָא דְּחוּל, בְּגִין דְּאִי יִפּוֹק מִנִּיהּ, קָא (דף
ט"ד ע"א) מַחְלִיל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בִּידוּי בְּעוֹבְדֵתָא.

לשון הקודש

מָקוֹם, וְהוּוּ סוּד הַכְּתוּב, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. מָקוֹם
יְדוּעַ קוֹרְאִים לוֹ מָקוֹם שְׁנוּדַע הַכְּבוֹד
הָעֲלִיּוֹן.

וְלִכְּן אֲזַהְרָה לְאָדָם שְׁמַתְעַטֵּר בְּעֵטוֹר
קְדוּשָׁא שְׁלִמְעֵלָה, שְׁלֹא יֵצֵא מִפִּי דְּבִיבּוּר
שֶׁל חַל, מִשּׁוּם שְׂאֵם יֵצֵא מִמֶּנּוּ, הוּא
מַחְלִיל אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, בְּיָדוֹ – בְּמַעֲשֵׂה,

זֶהוּ שְׁכַתוּב (סו) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְזוּהִי נַחֲלַת יִרְשַׁת עוֹלָמִים לְיִשְׂרָאֵל.
וְלִכְּן כְּתוּב (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשִּׁבְתָּ
רַגְלֶךָ וְגו', וּבְמִקְוֹמוֹ בְּאַרְנֵנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

כְּתוּב אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי. מִמְּקוֹמוֹ – שְׁנִינּוּ, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם
שְׂרָאוּי לְלֶכֶת, וְסוּד הַדְּבָר – שְׁכַתוּב
(יחזקאל ג) כָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, וְזוּהוּ

בְּרַגְלָיו, לְמַהֲדָּ לְבַר מִתְרִין אֶלְפִין אַמִּין. כָּל אֱלִין
חֲלוּלָא דְשַׁבְתָּא אֵינוּן.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא אִיהוּ אֶתְרַ יְקוּרָא
דְקָדוּשָׁה, דְהָא לְבַר מְנִיָּה, אֱלֹהִים אַחֲרִים
נִינְהוּ. בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ, דָּא כְּבוֹד דְלְעִילָא. מִמְּקוֹמוֹ,
דָּא כְּבוֹד דְלִתְתָּא. דָּא אִיהוּ רוּזָא דְעֶפְרָא דְשַׁבְתָּא,
בְּגִין כִּד אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן
דְזָכְרִי לִיקְרָא דְשַׁבְתָּא זַכָּאָה אִיהוּ בְּעֶלְמָא דִין
וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם וּגֹ' (שמות יז)
רַבִּי חֲזִיא פְתַת, (תהלים לד) חוּנְה מִלְאָךְ יְיָ
סְבִיב לִירְאִיו וַיִּחְלְצֵם. זַכָּאִין אֵינוּן צְדִיקֵיָא,
דְקוּדְשָׁא בְרִידָּ הוּא אֶתְרַעִי בִיקְרִיָּהוּן, יִתִּיר עַל
דִילִיָּה. תָּא חֲזִי, כְּפָה אֵינוּן פְּנֵי עֶלְמָא, דְמִחְרַפִּי

לשון הקודש

וּבְרַגְלָיו - לְלָבֵת מַחוּץ לְאֶלְפִים אַמָּה. כְּכַד אֵת הַשַּׁבָּת. אֲשֶׁרִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה
כָּל אֵלוֹ הֵם חֲלוּל שַׁבְתָּא. וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ - זֶהוּ מְקוֹם נִכְבְּד
שֶׁל קְדוּשָׁה, שְׁהַרִי מַחוּצָה לוֹ הֵם אֱלֹהִים
אַחֲרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' - זֶהוּ כְּבוֹד
שְׁלֹמֶעֱלָה. מִמְּקוֹמוֹ - זֶה כְּבוֹד שְׁלֹמֶעֱלָה.
זֶהוּ סוּד עֲטֻרַת הַשַּׁבָּת, וְלָכֵן אַל יֵצֵא
אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׁזוּכָה

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם וּגֹ'
רַבִּי חֲזִיא פְתַת, (תהלים לד) חוּנְה מִלְאָךְ ה'
סְבִיב לִירְאִיו וַיִּחְלְצֵם. אֲשֶׁרִי הַצְדִיקִים
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּזָה בְּכַבּוּדֵם יוֹתֵר
עַל שְׁלוֹ. בֵּא רְאָה כְּפָה הֵם בְּנֵי הָעוֹלָם
שְׁמִחְרַפִּים וּמְגַדְפִים לְמַעְלָה, כְּמוֹ

וּמִגִּדֵּי לְעֵילָא, כְּגוֹן סִנְחָרִיב חֲרַף וְגִדְף, וְאָמַר (מלכים
 ב יח) מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת וְגו'. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְחִיל, וְלֹא תִבַע מִנִּיה. בֵּינָן דְּאוֹשֵׁיט יָדִיהָ עַל
 חֲזֻקְתָּהּ, מַה כְּתִיב (מלכים ב יט) וַיֵּצֵא מִלְּאֲךָ יְיָ וַיִּן
 בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר וְגו'.

יִרְבְּעִים בֶּן נֶבֶט הָוָה פָּלַח לְעֵבֹדָה זָרָה, וּמִקְטָר
 לָהּ, וּמִזִּבְחָ לָהּ, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא
 תִבַע מִנִּיה. וְכִד אָתָּא עֲדוֹ נְבִיאָה, וְאֶתְנַבֵּי עָלֶיהָ,
 וְאוֹשֵׁיט יִרְבְּעִים יָדָא לְקַבְּלֶיהָ, מַה כְּתִיב (מלכים א יג)
 וַתִּבֶשׂ יָדוֹ וְגו', וְלֹא יָכַל לְהִשְׁיבָהּ אֵלָיו. (ועל דְּפִלְחָ
 לְעֵבֹדָה זָרָה לֹא תִבַע לִיהָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא).

פֶּרְעָה חֲרַף וְגִדְף, וְאָמַר (שמות ה) מִי יְיָ וְגו'.
 וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא תִבַע מִנִּיה, עַד
 דְּסָרִיב בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (שמות ט) עוֹדֶךָ מִסְתּוֹלֵל
 בְּעַמִּי. (שמות ט) הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ וְגו', וְכֵן בְּכָל
 לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וְהַתְנַבָּא עָלָיו, וְהוֹשֵׁיט יִרְבְּעִים אֶת יָדוֹ
 כְּנִגְדּוֹ - מַה כְּתוּב? (שם-א יג) וַתִּבֶשׂ יָדוֹ
 וְגו', וְלֹא יָכַל לְהִשְׁיבָהּ אֵלָיו. וְעַל שְׁעֵבֶד
 לְעֵבֹדָה זָרָה לֹא תִבַע אוֹתוֹ הַקּוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא.

פֶּרְעָה חֲרַף וְגִדְף, וְאָמַר (שמות ה) מִי ה'
 וְגו', וְהַקּוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא לֹא תִבַע מִמֶּנּוּ,
 עַד שְׁפָרַב לְיִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב (שם ט) עוֹדֶךָ
 מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי, (שם) הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה

שְׁפָנְחָרִיב חֲרַף וְגִדְף וְאָמַר (מלכים-ב יח) מִי
 בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת וְגו'. וְהַקּוֹדֶשׁ בְּרִיךְ
 הוּא מְחִיל וְלֹא תִבַע מִמֶּנּוּ. בֵּינָן שְׁהוֹשֵׁיט
 אֶת יָדוֹ עַל חֲזֻקְתָּהּ, מַה כְּתוּב? (שם יט)
 וַיֵּצֵא מִלְּאֲךָ ה' וַיִּן בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר וְגו'.

יִרְבְּעִים בֶּן נֶבֶט הָוָה עוֹבֵד לְעֵבֹדָה זָרָה
 וּמִקְטָר לָהּ וּזִבְחָ לָהּ, וְהַקּוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא
 לֹא תִבַע מִמֶּנּוּ. וְכִשְׁפָּא עֲדוֹ הַנְּבִיא

אֶתְּרָ, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּבַע עֲלֵבּוֹנָא דְּצַדִּיקָיָא
וַתִּיר עַל דִּילֵיהּ.

הָבָא מוֹשֶׁה, אָמַר עוֹד מְעַט וּסְקִלוּנִי, אָמַר לֵיהּ
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מוֹשֶׁה לָּא עֵידָן הוּא
לְמַתְבַּע עֲלֵבּוֹנָךְ, אֶלָּא עֲבוֹר לְפָנֵי הָעָם, וְאַחֲמִי
מָאן יוֹשִׁיט יְדוּי לְקַבְּלָךְ, וְכִי בְּרִשׁוּתֵיהּ אֶתְּ קָאִים,
אוּ בְּרִשׁוּתֵי.

וּמִטָּד אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר קַח בְּיָדְךָ
וְהִלְכָתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי גְּלִיף תָּוָה חוּטְרָא מִתְרִין
סְטָרִין מִשְׁמָא קִדְשָׁא, חַד סְטָרָא דְּרַחֲמֵי
וְדִינָא בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפֵן, וְחַד סְטָר דִּינָא בְּדִינָא נַחֲשׁ
עָלֵי צוּר. תָּא חַזִּי כְּתִיב (שמות י"ד) וְאַתָּה תִּרַם אֶת

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּמִטָּד אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר קַח
בְּיָדְךָ וְהִלְכָתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲקוּק הִזְה
הַמְטָה מִשְׁנֵי אֲדָדִים מִהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, צַד
אֶחָד שֶׁל רַחֲמִים וְדִין פְּאוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת,
וְצַד אֶחָד דִּין בְּדִין – נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. בַּא
רְאָה, כְּתוּב (שמות י"ד) וְאַתָּה תִּרַם אֶת מִטָּד

בְּמִקְנֵה וְגו'. וְכֵן בְּכָל מְקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא תוֹבַע אֶת עֲלֵבּוֹן הַצַּדִּיקִים יוֹתֵר עַל
שְׁלוֹ.

בַּאֲז מוֹשֶׁה אָמַר (שם י"ז) עוֹד מְעַט וּסְקִלוּנִי.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מוֹשֶׁה, אֵינּוּ
זְמַן לְתַבַּע אֶת עֲלֵבּוֹנָךְ, אֶלָּא עֲבַר לְפָנֵי
הָעָם, וְנִרְאָה מִי יוֹשִׁיט יָדוֹ בְּנִגְדָךְ. וְכִי
בְּרִשׁוּתֵם אַתָּה עוֹמֵד, אוּ בְּרִשׁוּתֵי?

מִטֶּד וְנִטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם. מֵאִי וְנִטָּה, כְּלוּמַר
 נִטָּה בְּחֵד גִּיסָא דְגִלְיָפָא בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, וּכְתִיב וַיִּט
 מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְלֹא כָתִיב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ.
 כְּלוּמַר, אֲסִי מִחֵד גִּיסָא. וְאִי תִימָא דְגִלְיָף הָוָה
 מִקְדָּמַת דְּנָא נְחָשׁ עָלֵי צוּר, אֶלָּא בְּאֲסָנָא אֶתְגִּלְיָף
 דְּכָתִיב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ, בְּהֵיחָא
 שְׁעֵתֵי אֶתְגִּלְיָף נְחָשׁ עָלֵי צוּר.

וְתָא חָזִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּשִׁמּוּי הוּוּ גְלִיפֵן בְּחוּמְרָא יַעֲבִידוּ אֶתְאֵן,
 וְתִנְיָא תְרִין אֶתִין אֶתְעֵבִידוּ בִינְפָא בְּהֵוָא סֶטֶר
 דְּסֶטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, בּוֹעַ ימָא לְיִשְׂרָאֵל
 בְּתַרְיֶסֶר שְׁבִילִין וְאֶתִיב בְּדִינָא עַל מַצְרָאִי וְאַטְבָּע
 לְהוֹן בְּתַהוּמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות י"ד) וַיָּשָׁב ה'
 עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם מֵהֵיחָא שְׁעֵתָא בְּעָא לְאַפְקָא

לשון הקודש

ובא ראה, אמר רבי יהודה, רצה
 הקדוש ברוך הוא ששמותיו שדו
 תקוקים בפטה יעשו האותות, ולמדנו,
 שני אותות נעשו בים. בצד ההוא
 שהטה משה ברחמים ודין קרע הים
 לישראל בשנים עשר שבילים, והשיב
 בדין על המצרים והטביע אותם בתהום.
 זהו שפתיב (שם יד) וישב ה' עליהם את
 מי הים. מאותה שעה רצה להוציא מים.

ונטה את ידך על הים. מהו ונטה?
 כלומר, הטה בצד אחד שתקוק ברחמים
 ודין, וכתיב ויט משה את ידו, ולא
 כתוב וישלח משה את ידו. כלומר,
 הטה מצד אחד. ואם תאמר שתקוק היה
 מזמן קדמון נחש עלי צור, אלא בפנה
 נחקק, שפתיב (שמות ד) וישלכוהו ארצה
 ויהי לנחש. בשעה ההיא נחקק נחש עלי
 צור.